

Kulatý stůl Aspen Institutu Central Europe o legislativním ukotvení a financování médií veřejné služby

(úplný redigovaný přepis diskuse)

16.4. v 16-18h, Praha

Seznam účastníků:

- **Michael Rozsypal:** moderátor
- **Jean Philip De Tender:** zástupce ředitele Evropské vysílací unie (EBU)
- **Marína Urbániková:** mediální expertka, Masarykova univerzita
- **Michal Klíma:** mediální expert a bývalý vydavatel
- **Filip Rožánek:** mediální analytik
- **Martin Baxa:** poslanec (ODS) a bývalý ministr kultury
- **Aneta Snopová:** redaktorka a vedoucí publicistiky České televize
- **Jan Lacina:** exposlanec (STAN), stínový ministr kultury
- **René Zavoral:** generální ředitel Českého rozhlasu
- **David Smoljak:** senátor (STAN)
- **František Talíř:** poslanec (KDU-ČSL)
- **Petr Dvořák:** bývalý ředitel České televize
- **Tomáš Klvaňa:** zástupce organizátora (Aspen Institute)
- **Jindřich Šídlo:** komentátor, Seznam Zprávy
- **Petr Janyška:** dlouholetý diplomat, dnes publicista
- **Ondřej Müller:** místopředseda TOP 09
- **Daniel Köppl:** člen Rady ČR pro rozhlasové a televizní vysílání
- **Radka Matesová Marková:** šéfredaktorka zpravodajství ČTK
- **Rob Cameron:** spolupracovník BBC v ČR

Účastníky přivítal **Tomáš Klvaňa**, výkonný ředitel Aspen Institute Central Europe. Diskusi uvedl moderátor **Michael Rozsypal**. Na úvod vystoupili řečníci s připravenými příspěvky:

- **Jean Philip De Tender**, zástupce ředitele Evropské vysílací unie (EBU)
- **Marína Urbániková**, Masarykova univerzita
- **Michal Klíma**, mediální expert a bývalý vydavatel
- **Filip Rožánek**, mediální analytik
- **Martin Baxa**, poslanec a bývalý ministr kultury

Jean Philip De Tender: Thanks for the introduction. Thanks for having me. Special thanks to the Aspen Institute for organizing this, giving me an opportunity as well to check in with Czech Radio and Czech TV. The EBU is an international organization which defends, you know, public service media, and I have been in public service media for over 35 years now. Never before have I seen the need for public service media more than today. On a geopolitical level internationally, you see the pressure there is on media and how politicians try to polarize, you know, the media landscape for personal benefit. I don't need to look across the sea to see what is happening in the US and how it is, I should say, destroying, you know, a company because of this polarization. Unfortunately, we see it happening in Europe as well, where we see they want to try and have a divide in politics, and their media is, for some politicians, a very useful instrument, you know, to voice their message and to get an audience, you know, voters, you know, defending their stance.

On top of that, independent of the geopolitical situation, we see that Big Tech has been disruptive the last 10 years in terms of how it is changing the reach and the distribution of content. And again, we see that most of these stakeholders are US-based, and I was flabbergasted when I saw the inauguration of President Trump all of the leaders of these Big Tech companies sitting up front and basically expressing their support of an administration in the US. Perhaps not because they believe in the political situation, but because they were trying to defend their own personal financial interests in all of this. That's why I think there has never been a more important time to have public service media—*independent public service media*—than today.

And when you compare it to the rest of the world, public service media in Europe has always been functioning very well. We have reach. When I look at Czech Radio and Czech TV, you know, they function well. They have an audience, they are trusted, and with services, you know, reaching local communities. You all recall the floods just a couple of years ago, and again seeing that public service media played, you know, a crucial role in reaching out to your audience. It's not Meta, it's not TikTok, you know, who does that. So the EBU, you know, being in the middle of all of this and reporting on what is happening in Europe, is clearly advocating for strong, you know, public service media. I'm not going to go into details, but we have reports where you see a clear correlation between the funding of public service media and a democracy, you know, functioning, you know, in a better way. So there's a one-on-one relationship in between.

I'm worried about what I'm seeing happening in Czechia these days. I see two members of the EBU, well respected, who both—Peter, who was part of the executive board, and René, who is a member of the radio committee—play an influential role and serve as a best practice, you know, across the membership. So I'm worried to see that now there is a movement trying to weaken the position of public media. And I see the attack happening at several levels, which again for me shows a correlation with trying to weaken public service media. The first one is—and I want to explain, I just need to express this—the funding model. There are various funding models and all of them are okay, but the preferred one from the EBU point of view is the license fee, because you have a direct relationship between the budget being paid and reserved, you know, by the audience, which is clearly providing a service. A very cheap, you know, service if you compare what you're paying for a stream on Netflix compared to what your contribution is to the license fee. In Czechia, it's been compared with the European average. The European average is like 50 euros per citizen. In Czechia, it is only 35 euros per citizen. So, there's a certain, you know, idea to change a funding model which has worked for a very long time.

Second, when I spoke in the past or spoke to Petr (Dvořák) and René (Zavoral) over the last 10 years, I've seen it was like, "Oh, we didn't get an increase in the license fee," which was actually a decrease because of inflation. Here was a positive sign: "Oh, there is a small increase, a positive movement." Now that is suddenly being changed, you know. Not only to the funding model and the decrease of the budget, which brings it back to the levels of 15, 20 years ago, but that is related to an attempt, probably, to have more influence on the governance of these independent institutions, which is probably the most worrying, you know, technique that is happening in the back office. Because if you have to rely on the state budget, with the government deciding what budget you get, it means a direct impact on the direction that member organization is taking. I also see in the codex of the councils and how they are being redefined, there are now options to give a council the possibility to have a voice in what the output will be of the media, which, you know, is a direct influence on editorial independence. Yes, there needs to be financial accountability. Yes, you need to have a strategic plan, you know, and a framework within which you work, but no, there should be

no direct, you know, interference. I've passed my minutes and there's a lot more I want to say, but I'm keen to do that in the interaction later. I hope you join the discussion later. Thank you. Over back to you.

Michael Rozsypal: Jsme rádi, že je tady s námi Marína Urbániková z Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně. Tak vám předávám slovo. Poprosím vás o váš úvodní pětiminutový příspěvek.

Marína Urbániková: Ďakujem a tiež si, pardon, ďakujem a tiež si spúšťam stopky, aby sa to nezvrhlo na akademickú prednášku. Budem hovoriť o financovaní médií verejnej služby, respektíve o modeloch, ktoré sú na stole, a budem vychádzať z našej čerstvej štúdie, ktorú sme dávali dokopy s kolegami z Univerzity Karlovej, Masarykovej univerzity a Univerzity Palackého v Olomouci. Cieľom tej štúdie bolo zmapovať, aké systémy financovania médií verejnej služby sa používajú v Európe. Povedzme si, to nie je úplne nová informácia, takže okrem toho navrhujeme osem analytických kritérií, podľa ktorých porovnávame, ktorý model je vhodnejší, a zároveň k tomu pridávame reálne skúsenosti z jednotlivých európskych krajín. A to nielen na papieri. Nepopisujeme len právnu úpravu, ako je to tam nastavené, ale zároveň sme v každej tej krajine, ktorú sme zaradili do výberu, kontaktovali národného experta alebo expertku, aby sme sa spýtali, ako daný model skutočne funguje v praxi. Výsledkom je štúdia, ktorú sme široko distribuovali v pondelok. Ak by sa k vám náhodou nedostala, tak som poprosila organizátorov, aby vám ju po tomto stretnutí poslali.

Stručne teda zhrniem tie naše hlavné závery. Veľmi zjednodušene možno modely financovania rozdeliť na dva. Ten prvý je model priameho financovania od občanov, prípadne právnických osôb. Tou klasickejšou variantou je v tomto prípade poplatok, ktorý môže byť naviazaný na vlastníctvo prístroja, tak ako je to v Česku, alebo môže ísť o plošný poplatok na domácnosť, takže license fee alebo household charge, čo je model, ktorý funguje napríklad v Nemecku, v Rakúsku alebo vo Švajčiarsku. Každopádne, priama väzba tam zostáva zachovaná. Druhou variantou tohto modelu je potom relatívne nový model, ktorý používa Fínsko a Švédsko. My ho na rozdiel od máp EBU zaraďujeme do tohto hlavného modelu priameho financovania od občanov, a to kvôli tomu, že ide o samostatnú daň, ktorú platia fyzické a právnické osoby. A síce ju vyberá štát, ale nie je to bežná súčasť štátneho rozpočtu, príjem štátneho rozpočtu, ale putuje pre médiá verejnej služby. To znamená, z nášho pohľadu priamy vzťah medzi verejnosťou a médiom verejnej služby zostáva zachovaný, pretože ľudia presne vedia, koľko platia. Tento model je relatívne nový a málo rozšírený, ale môžeme čerpať zo skúseností z Fínska a Švédska, a to sme aj spravili.

No a potom tu máme druhý model alebo druhú skupinu, a to je financovanie zo štátneho rozpočtu, a tu rozlišujeme dve varianty. Buď môže ísť o prostú položku, o ktorej sa každý rok vyjednáva, prípadne je tam stabilizačný mechanizmus v podobe zákonom zaručeného minima, alebo druhá varianta je napísať do zákona nejaký automatický mechanizmus a naviazať ho na nejakú inú makroekonomickú veličinu. Ako je napríklad hrubý domáci produkt na Slovensku, daň z pridanej hodnoty vo Francúzsku, v Kosove je to dokonca percento zo štátneho rozpočtu, ktoré ale teda kosovskému médiu verejnej služby nebolo vyplatené, takže sa to úplne neoplatí. Prípadne tu máme potom ešte aj model kombinácie výnosov zo spotrebnej dane a dane z príjmu. Treba povedať, že oba dva hlavné modely, to znamená priame financovanie od občanov a financovanie zo štátneho rozpočtu, sú v Európe zhruba rovnako rozšírené. Napočítali sme 17 krajín, ktoré majú toto priame financovanie vrátane Fínska a Švédska, a financovanie zo štátneho rozpočtu má 22 krajín, a to som zarátala aj malé krajiny typu Cyprus alebo Malta. Takže ono to potom dosť narástlo.

Čo sa potom ešte týka tohto zastúpenia jednotlivých modelov: treba povedať, že napríklad severský model, ktorý sa občas teraz objavuje v argumentácii koalície, tým pádom neexistuje, respektíve neexistuje v jednotnej podobe, pretože Fínsko a Švédsko zachovávajú priamy vzťah a samostatnú daň, zatiaľ čo Island, Nórsko a Dánsko majú financovanie zo štátneho rozpočtu. Zároveň ale neplatí argument, že financovanie zo štátneho rozpočtu sa automaticky rovná zoštátneniu, pretože inak by mali zoštátnené médiá verejnej služby v polovici európskych krajín, čo skrátka nesedí. Nebudem teraz zabiehať do jednotlivých kritérií, výhod a nevýhod. Celkovo zo skúseností, ktoré sme načerpali z našej vzorky európskych krajín, z toho vychádza financovanie zo štátneho rozpočtu ako rizikovejšie, to znamená náchylnejšie jednak na pokles rozpočtu a na jeho častejšie zmeny. Takže z hľadiska EMFA, Európskeho aktu o slobode médií, sa bavíme o vyšších rizikách v oblasti politickej závislosti, adekvátnosti, predvídateľnosti, čo samozrejme neznamená, že to nemôže nikde fungovať. Experti zo Španielska, Francúzska, Estónska, Slovenska a Maďarska nás upozorňovali na praktické horšie skúsenosti s týmto modelom. Naopak, expertka z Nórska popisovala, že u nich tento systém funguje v poriadku. Samozrejme, kým preberieme nórsky model, mali by sme najskôr prebrať nórsku politickú kultúru a nórske politikov. A tu vidím určité slabé miesto. Každopádne...

Michael Rozsypal: Jenom se moc omlouvám, podívám se na čas...

Marína Urbániková: Jasné. Dobre. Tak skončím hodnotenie.

Michael Rozsypal: Dobře, dobře. Děkuju. Ale myslím, že jste sama zmínila, že bude určitě zajímavé se pobavit o těch jednotlivých kritériích a těch výhodách a nevýhodách těch jednotlivých modelů, abychom nesklouzávali do té debaty, kterou tady zažíváme na té politické úrovni. Tak budu určitě rád, když se potom k tomu vrátíme v té debatě, když to potom ještě provedete v té části.

Marína Urbániková: Bude to asi posledná veta. Tá naša štúdia, napriek tomu, že vidíme systém poplatkov ako funkčný, identifikuje jeho dve slabé miesta a navrhujeme riešenia. Tak, vzhľadom na to, aké je programové vyhlásenie vlády, identifikujeme aj tri ďalšie možnosti, ako ten systém financovania nastaviť bez koncesionárskych poplatkov. Je to formou návrhu, takže to je druhá téma, o ktorej sa potom môžeme baviť.

Michael Rozsypal: Děkujeme moc. Michal Klíma, poprosím ho o jeho úvodní příspěvek.

Michal Klíma: Dobré odpoledne, dámy a pánové. Já jsem původně měl obavu, že tady polovina lidí bude říkat poplatky dobře, rozpočet špatně a druhá polovina bude říkat opak. Teď to vypadá, že tady ani ten druhý názor moc nezazní. Nicméně dovolu, abych řekl trochu něco jiného, a to je, že na způsobu financování pro nezávislost médií vůbec nezáleží. Jak si mohu dovolit říct něco tak zásadně odlišného, než ukazují akademické studie a teoretická srovnání? Jednoduše. Na základě toho, čeho jsme byli u nás svědky v posledních dvou desetiletích. Uchránil snad systém poplatků média veřejné služby před politickým vlivem? Jistěže ne. Naopak, byla zcela závislá na tom, jestli politici rozhodnou, že jim poplatky zvýší a o kolik. Téměř dvě desetiletí to žádá z vlád, které se u nás střídaly, neudělala. A existuje tedy snad lepší důkaz, že systém sám garanci neposkytuje? Vývoj v posledních dvou letech ukázal, že se ta situace ještě zhoršila. Protože když se konečně minulá vláda rozhodla, že zohlední vývoj technologií, rozšíří definici poplatníka a současně poplatky zvýší, zdálo se, že to skutečně potvrdí tu nezávislost daného systému. Jenže to garantovalo jenom pár měsíců do nejbližších voleb. Nová vláda nejdřív řekla, že okruh poplatníků zmenší, a pak, že poplatky zcela zruší a nahradí je platbou z rozpočtu státu. Systém poplatku tedy sám o sobě žádnou garanci nebyl.

Na Slovensku se tamní vláda rozhodla poměrně překotně poplatky v polovině roku zrušit a nahradit je příjmem ze státního rozpočtu. Stanovila v zákoně přesný podíl z HDP. Pokud se státu bude dařit, HDP poroste a televize s rozhlasem budou mít vyšší příjmy. Skvěle. Ale co když HDP klesne na polovinu, nebo dokonce bude záporný? Klesnou z roku na rok příjmy médiím na polovinu, nebudou dokonce prostředky do rozpočtu posílat? Vůbec ne. Stát může být v úplném rozvratu, ale médiím hrozí maximálně, že jim neklesnou příjmy pod loňskou úroveň. To zákon garantuje, a zdálo by se, že je to ideálním zajištěním nezávislosti médií veřejné služby na politické situaci. Jenže takovou garanci to byl opět jen do nejbližších voleb. Nová vláda raz dva tři teď změnou jedné číslice v zákoně snížila zákonem stanovený podíl a médiím rázem příjmy výrazně klesly.

Co ukazují tyto dva příklady? Garance ekonomické nezávislosti veřejnoprávních médií nezáleží na systému příjmů, nýbrž na tom, aby jakýkoliv systém nebylo možné změnit aktuální sněmovní většinou. Druhý pilíř nezávislosti – tedy nezávislost na politickém ovlivňování programů – by měly televizi a rozhlasu poskytovat jejich rady. Před čtvrt stoletím si veřejnost prosadila, že kandidáty navrhuji společenské organizace a spolky. Když jsem sám na návrh Mezinárodního tiskového institutu a prestižního celosvětového spisovatelského sdružení PEN klub kandidoval do Rady ČT, jeden z členů tehdejšího mediálního výboru sněmovny rozeslal svým stranickým soupeřům e-mail, v němž popsal, jaké mám podle jeho informací politické názory, a dokonce s kým se prý stýkám. Z toho vyvodil, že budu zastávat stanoviska jeho politickému hnutí nemilá, a své spolustraníky vyzval, aby mě nevolili. Co se s tímto příkladným obhájcem nezávislosti médií veřejné služby stalo? Asi to víte. Kandiduje letos do televizní rady. Zatímco já, ačkoli jsem nikdy nebyl členem žádné politické strany, jsem představoval nebezpečí, on jako stranický matador a exposlanec chce nezávislost médií garantovat. A víte, jaká společenská organizace ho navrhla? Nevíte? Já to také nevím, protože po 25 letech už to média u kandidátů přestala zmiňovat. Novináři už nepovažují za únosné předstírat, že ve volbě radních jde o cokoli jiného než o stranické dohody a uplatňování politického vlivu. Chceme-li tedy opravdu na politikách nezávislá média, nedosáhneme toho prostým bojem za jeden model financování. Tím jen odvádíme pozornost od skutečných garancí nezávislosti. Nezávislími jsou média veřejné služby pouze tehdy, je-li na aktuální politické reprezentaci nezávislé rozhodování o objemu a zvyšování jejich příjmů, stejně tak jako volby do jejich rad. Děkuji za pozornost.

Michael Rozsypal: Díky i vám. Filip Rožánek. Filipe, prosím.

Filip Rožánek: Dobrý den. Já si taky nejdřív nastavím časovač, ať tedy vzorně vydržím 5 minut. Co se týče tématu, které jsem si vybral, tak já celkem plynule navážu na to, co říkala Marína Urbániková, i na to, co zaznělo od mého předřečníka. Protože když jsem se díval na to, jakým způsobem se v Evropě rozhoduje a rozhodovalo o financování médií veřejné služby, tak jeden společný rys tam lze najít u těch zemí, které směřovaly k problémům, i u těch zemí, které naopak ten systém nějakým způsobem vylepšovaly. Tím společným kritériem je čas, který těm změnám věnovaly. Protože zatímco třeba v zemích jako je Maďarsko nebo Slovensko to byly změny překotné, nediskutované a tlačené z pozice moci, tak v zemích jako Švédsko probíhala dlouhodobá debata, ke které byly přizvány obě strany – jak vláda, tak opozice. Vznikla k tomu oponentura odborného charakteru a teprve na základě toho pak vznikaly návrhy zákonů.

Ostatně nejlepším příkladem aktuálního dění je britská BBC. Já nemám moc rád neustálé odvolávání na BBC, ale aktuální konzultace, která probíhá ve Velké Británii, je mnohoměsíční. Změny, které třeba ohlásila BBC v rámci úsporných opatření, jsou rozloženy do dalších dvou let, kdežto u nás – abychom se zase vrátili do našeho prostředí – je snaha nalajnovat změny tak, aby platily za osm měsíců nebo ideálně v průběhu roku, čili to neumožňuje žádné efektivní právní a ekonomické plánování chodu té organizace. Když se pak podíváme do sousedních zemí, tak v Polsku, kde probíhá stejný proces přechodu od televizních poplatků na státní financování, tak je zajímavé, že vládní politici, kteří ukazují: „Podívejte se, i Donald Tusk přece chce zrušit poplatky a přejít na financování ze státního rozpočtu,“ tak už nedodávají to B. Že tam ministerstvo financí varuje, že pokud se to tak skutečně stane kapitolou státního rozpočtu, tak to zcela rozvrátí veřejné finance, protože polský státní rozpočet v tuto chvíli už nenaplnuje kritéria Evropské unie. A pokud se tam tedy přidají ještě výdaje za státní média, tak tu plnohodnotnost nesplní, ani limit, do kterého se musí vejít podle evropských pravidel.

Nebo se podívejme na diskuzi kolem Maďarska a výroku Pétera Magyara, že zastaví vysílání zpravodajství médií veřejné služby, které tam ale reálně posledních 16 let nebylo, protože bylo zcela pod propagandistickou kontrolou vládní strany Fidesz a Viktora Orbána. A přesto to část českých politiků zase používá jako argument: „Hm, podívejte se, vlastně úplně normální, kdyby vláda rozhodla o zastavení vysílání zpravodajství.“ Protože prostě pomíjejí, ať už z neznalosti, nebo spíš účelově, část reality, která se toho mediálního trhu týká. Plus tam máme tedy tu situaci, že i v Maďarsku velká část soukromého trhu je v rukou oligarchů blízkých Fideszu, takže to prostředí je tam úplně nesrovnatelné s námi. A vždycky v té veřejné diskuzi, která se odehrává u nás nebo v zahraničí, je zajímavé, kolik faktorů se tam objevuje a kolik jich je úmyslně pomíjeno, aby se ta realita ohnula právě do nějakého žádoucího obrazu.

Poslední věc: když se podíváme na debaty o úsporách v médiích veřejné služby, třeba v sousedním Rakousku nebo v Německu, tak i tam jsou tyto úspory vedeny třeba snahou o digitalizaci, modernizaci, posun do 21. století. Ale ta úroveň zpracování materiálů a argumentace je úplně někde jinde, než předvádí současná vláda. Největší problém není ten samotný návrh na přechod financování pod státní rozpočet, ale to, jakým způsobem je to dělané, jak rychle je to dělané, a jaká komunikace kolem toho spíše neprobíhá, než probíhá. A především důvěryhodnost osob, které ty změny předkládají. Protože ve chvíli, kdy na tiskové konferenci posloucháme, že jde o to posílit tu nezávislost a zachovat ji, a vzápětí vyjde rozhovor třeba s místopředsedou mediálního výboru sněmovny, který bezelstně prohlásí, že jde především o to zpravodajství České televize... Nebo když si jistý vládní zmocněnec na svůj Instagram sype stories o tom, jak se „zatočí s veřejnoprávností“, tak lze úspěšně pochybovat o tom, jestli jde vážně o tu nezávislost. Toť vše.

Michael Rozsypal: Filipe, díky i vám. A o poslední úvodní slovo poprosím exministra kultury, poslance Martina Baxu.

Martin Baxa: Děkuju za slovo. Taky zapomínám (na časovač). Já jsem samozřejmě věřil tomu, že velkou mediální novelu nebo celý ten mediální balíček, který jsme prosadili v tom minulém období, budu sledovat jako funkční delší dobu než jen několik měsíců. Tak to jako otevřeně říkám. Na straně druhé, když tady Filip Rožánek mluvil o tom čase, tak si musím sebekriticky a popravdě říct, že vlastně ani ty čtyři roky nebyla dostačující doba k tomu, abychom celou tu reformu prosadili, aniž by na ní zůstalo to, že se to odehrálo narychlo, ve volebním roce a podobně. A já tuhle kritiku přijímám, protože to tak reálně vlastně bylo.

Když jsem nastoupil do ministerské funkce, tak naše první jednání s Petrem Dvořákem a René Zavoralem byla vlastně spojená s tím, v jak neutěšené situaci se obě média nacházejí. Jenom připomenu, že se poplatky stanovily v letech 2005 a 2008, a od té doby se nezvedaly. A poslední velká legislativní reforma médií veřejné služby proběhla vlastně v nultých letech a byla završena v roce 2010. Takže ta půda byla do značné míry neoraná. Já považuju za důležité se s vámi podělit o principy, ze kterých my jsme vycházeli, když jsme v roce 2022 koncipovali to, jak budou mediální novely vypadat. Řešení financování médií veřejné služby: Byli jsme jednoznačně rozhodnutí, že zachováme poplatkový systém, že provedeme tu jeho technologickou adaptaci, která se stala předmětem samozřejmě staré kritiky (to znamená redefinice přístroje). Já si za tím ale stojím, protože to je oprávněné opatření, které jsme udělali, a když sledujeme konce ohledně přihlašování poplatníků, tak je to relativně přijímané. Zůstali jsme u, řekl bych, velmi uměřeného zvýšení příjmů médií veřejné služby. Jak samotné navýšení poplatku, výše poplatku pro ty nové poplatníky, i to, jak platí právnické osoby, se pořád udržovalo v únosné míře. Považoval jsem to za velmi důležité. A ta akceptabilita toho, kolik domácnosti a právnické osoby platí, je podle mého názoru stále důležitým parametrem toho systému. Zavedli jsme ten princip indexace. Kdyby býval náš model přežil – teď už nechci říkat rovnou, že padne, ale předpokládáme, že v nějakém horizontu k té změně dojde – tak si myslím, že by se to ukázalo jako funkční, a ta první data médií veřejné služby to potvrzují.

Stejnou zásadou bylo, abychom dbali na rovnováhu na duálním mediálním trhu. Připomenu tři důležité věci: Omezení obchodních sdělení v provozovacím zákoně (dokonce pozměňovacím návrhem přijatým ve třetím čtení pro Český rozhlas, podle mě už těsně za hranou toho, co bylo účelné). Memorandum o způsobu naplňování veřejné služby – velmi nejednoduchá věc k prosazení, protože na počátku jsme stáli i proti legislativě ministerstva, která říkala, že nelze do zákona dávat memorandum, které je i není vlastně právně vymahatelné a není to smlouva. Nakonec se to podařilo. Stejně tak ukotvení zavádění nové významné služby, paragraf 8 písmeno C zákona, což teda v tom novém návrhu zákona taky není a nejsem si jistý, jak se s tímhle nová legislativa vyrovná. Takže ten aspekt udržení rovnováhy na duálním mediálním trhu pro nás byl stejně důležitý jako zachování financování médií veřejné služby. Trvali jsme na nezávislosti. Změnili jsme způsob, kterým se volí mediální rady, tady v úzké spolupráci zejména s panem senátorem Smoljakem a dalšími. To rozšíření volby mediálních rad o zástupce Senátu je významným aspektem, který zatím stojí. Dneska se ta debata kolem toho vede velmi vyostřeně, ale já to považuju za významné. A v neposlední řadě jsme také velmi důrazně pracovali na posílení role médií veřejné služby v audiovizuálním prostoru. Dneska je prostě zejména Česká televize (netýká se to tolik Českého rozhlasu) klíčový aktér české audiovizu. Ty velké úspěchy, které v současné době jsou, jsou díky tomu, že má Česká televize k tomu vytvořeno finanční prostředí i legislativu.

Tak to jsem vám chtěl jenom poskytnout vhled do našeho uvažování a do toho, jakým způsobem nakonec ta velká mediální novela prošla, kterou teď za 4 měsíce překopali se vším, co to znamená. Ta radikální politizace, kterou vlastně v politickém boji využilo ANO a SPD, to možná přinesla... a dnes vlastně budeme muset čelit nové situaci po relativně krátké účinnosti tohoto našeho mediálního balíčku.

Michael Rozsypal: Díky, pane poslanče, i vám. Já jenom ještě navážu na to, o čem mluvil Tomáš Klvaňa v tom úvodu. Jenom ještě jednou explicitně zmíním, že organizátoři zvali zástupce současné vládní koalice, takže bohužel nikdo z nich to pozvání nepřijal. Ale o to víc doufám, že se tady nebudeme bát být kritičtí i sebekritičtí, a to i v tom současném složení, v jakém tady jsme. Otevíráme tedy prostor pro diskuzi. Kdokoliv chcete, tak se prosím přihlaste, a dovolím si do toho možná vnést dva důležité body, které podle mého zazněly v těch úvodních příspěvcích. Od Maríny Urbánkové ten argument, že financování ze státního rozpočtu nemusí automaticky znamenat zestátnění, protože se domnívám, že někdy ta politická debata bývá trochu zplošťována. A druhá zajímavá teze od pana Klímy, že garance nezávislosti nezáleží na té formě příjmů, ale na tom, aby nemohla být ta výše příjmů měněná legislativou, ať už nahoru nebo dolů. Tak si dovoluji tyto dvě teze vnést do pléna. Poprosím vás, budu vás tedy vždy jmenovitě vyvolávat a případně vás i představím. Aneta Snopová, redaktorka České televize.

Aneta Snopová: Tak dobrý den, já jdu do mikrofonu, prosím. Vedu publicistiku České televize, mám pod sebou Reportéry ČT. A já bych chtěla doplnit Filipa, protože já souhlasím se vším, co tady od předřečníků zaznělo, včetně toho, že změna financování nemusí nutně znamenat ohrožení nezávislosti. Ale my tady vidíme jednu podstatnou věc, kterou my vidíme dnes a denně, a to je motivace toho, proč se tato změna tady u nás děje. A za mě je ta motivace jednoznačně politická a vidíme to konkrétně. Já to řeknu na pár konkrétních příkladech. Když jsme na začátku léta v Reportérech ČT vysílali reportáž o minulosti pana ministra – o tom, že měl teda StB minulost –

tak, potřená zprostředkovatelkou darem, byl ještě ten večer ten pořad jakoby zrušen. Já v tom nemůžu nevidět příčinu a následek. Když jsme vysílali teď v pondělí reportáž o tom, jak jsou na ministerstvech dosazení náměstci za SPD, kteří aktivně publikují na webu – což je názorová skupina, kde přejímají ruskou propagandu nebo šíří dál ruská média – a používají je ve vyjádření jako zástupce českého státu (mimořadně, tento web je ve zprávě BIS popsán jako nepřátelský vůči našemu státu), tak hnutí Trikolóra, což je součástí vládní koalice, vydalo zprávu, že Česká televize si zaslouží znárodnit, a proto je potřeba ji zrušit. Takže my nemůžeme ignorovat ta vyjádření, která následují bezprostředně po našem vysílání.

Takže ta debata o tom, jestli to má být takový model nebo makový model, jasně, ta by byla naprosto relevantní, pokud bychom tady měli normální politickou situaci a normální politickou kulturu. Ale co tady vynecháváme – a přesně to je podstatné – je ta motivace, proč se to děje. Já tam prostě nevidím jinou než tu televizi ohočít, v bytě to tam vypadá, že zpravodajství je teďka na prvním místě. Každopádně, jenom jsem někde v médiích zachytila takovou poznámku nakonec, že na to, co se tady děje, může mít vliv na lidi v televizi, že budou procházet jakousi autocenzurou. Tak to s jistotou můžu říct, že to má úplně opačný efekt.

Michael Rozsypal: Děkuju moc. Hlásil se pan Lacina, poté pan ředitel Zavoral a poté pan senátor Smoljak. Tak poprosím, exposlanec Jan Lacina.

Jan Lacina: Děkuju za slovo. Já jsem asi předběhl pana senátora Smoljaka. Já se přiznám, že patřím k architektům toho stávajícího systému, to znamená tak, jak je to namalováno, nebo spoluarchitektům, jak to přesně popsal pan ministr Martin Baxa. Já teda považuju ten systém poplatků za velmi zásadní a já si prostě myslím, že ta debata a žonglování s tím převodem pod státní rozpočet je prostě nesmírně nebezpečná. Já vím, že Marína Urbániková říká, že to neznamena automaticky zestátnění, ale v českém politickém prostředí bych skoro řekl, že ano. A potom tu samozřejmě existují nějaké systémy, typicky ten švédský a finský, který by tu věc určitě uměl vyřešit, ale já jsem prostě přesvědčený, že by bylo strašně složité trefit ten rozpočet. Kdybychom se do tohodle dobrodružství pustili, tak se obloukem vracíme k tomu, že se ten systém v tuhle chvíli zničí. Snaha je tu televizi prostě ublížit, osedlat, ohočít, zničit. Česká televize a Český rozhlas by mohly být jako Supraphon, jako archiv historických nahrávek, a to bude úplně všechno.

A pak si ještě dovolím říct jednu jednoduchou poznámku nakonec. Já tam vidím tři bitevní pole. První je ten zákon, o kterém se to teď mele ve sněmovně. Potom to druhé bitevní pole jsou mediální rady. Tam si myslím, že kdo do toho vidí, tak ví, že prostě způsob, jak se oběma těm institucím dostat na kobylku, je skrz mediální rady. A já si nakonec tipuju, že to skončí na tomhleto druhém bitevním poli. Ale pak je ještě třetí bitevní pole, a to je, že ten management Českého rozhlasu i České televize by teď měl nasadit všechny síly na to, aby začal reagovat na to, že se ve světě absolutně proměňuje komunikace. Tam se prostě mění komunikační systém a ty televize a rádia musí jít za novými kanály a novými platformami pro to, aby obstály a během 10, 15 let nezmizely. A místo toho managementy obou těch institucí běhají po sněmovně a po Praze a snaží se lobbovat za to, aby se ta změna nestala. Čili oni prostě plýtvají svým drahocenným časem, a když to takhle půjde dál, tak obě ta média opravdu zmizí sama od sebe, když nezareagují na ten brutálně se proměňující komunikační systém naší současnosti. Děkuju za pozornost.

Michael Rozsypal: Děkuju. Ředitel Českého rozhlasu René Zavoral.

René Zavoral: Děkuju. Já se pokusím být velmi, velmi stručný. My jsme si od počátku říkali, že se té diskuzi vůbec nebráníme, že existují a je legitimní bavit se o systému financování. To platilo vždycky. Úplně neplatí, že většina zemí má ten či onen model; upřímně si myslím, že je to vždycky v nějakém historickém kontextu. Mimořadně, systém poplatků mají zcela nenáhodou země ve středoevropském prostoru. Když se Němců zeptáte, proč na tom trvají, je to jejich neblahá zkušenost s nacistickou propagandou a státními médii. Čili to je úplně stejný důvod – aspoň tak, jak jsem to já vždycky vnímal – jako výdobytek roku '89. Ty legislativní věci, které jsou dány v 90. letech, přece byly o tom, jak média veřejné služby právě kvůli té historické neblahé zkušenosti se státními médii co nejvíce oddálit od státní moci. A k tomu právě mimořadně sloužil ten systém poplatků.

Čili diskuze o systémech financování je zcela legitimní, ale nutno dodat, že všude tam, kde se ty systémy měnily, pro to byly pádné důvody. A to je to, co já po celou tu dobu vlastně postrádám, protože u nás ten záměr sám o sobě nepřináší ani víc peněz, ani víc nezávislosti. Vlastně v tom nevidím žádný nový výdobytek. Já samozřejmě jako manažer nemůžu za důvod považovat to, že se to chce zalíbit voličům – to je politická záležitost. Stejně tak se budu

ošívat nad tím, že tím motivátorem je snížit zátěž domácností o nějakých 205 Kč, protože těch 205 Kč se potom stejně někde ze státního rozpočtu formou daní najde. Čili on vlastně ten princip v tomto duchu nic zásadního nemění.

Pro mě je tedy hrozně důležitá, paní kolegyně z České televize už to říkala, ta motivace. A já samozřejmě musím zbystřit, když předseda nejsilnější strany ve sněmovně řekne na sjezdu své strany, v jedné z prvních vět, že média označuje za své největší soupeře. V momentě, kdy se ty věci dějí takto bez diskuze, velmi rychle, překotně, netransparentně, tak samozřejmě ta vráska naskočí, stejně tak jako ta obava, že ten motivátor je čistě politický. Navíc, ten materiál, který byl teď zveřejněný, on vlastně celou tu diskuzi ještě posouvá, protože on se vůbec nebaví jenom o tom systému financování. To, co já jsem si přečetl, tak tam je řada mnohem nebezpečnějších věcí. Nejde jen o tu nižší částku financování, ale jsou tam možnosti, které se dávají Radě Českého rozhlasu, které ona třeba dneska nemá. Je tam snaha zúžit tu relativně širokou nabídku služeb do nějakého v podstatě podílu. Pominu to, že předkladatele evidentně nezajímá, že přes milion posluchačů klidně poslouchá regionální stanice Českého rozhlasu. Těším se, až na to narazí poslanci, kteří všichni z nějakého regionu pocházejí. Čili z mého pohledu ano, systémů je více, diskuse je stoprocentně legitimní, ale pojďme se taky bavit, jestli pro to je nějaký pádný konkrétní důvod, jako v těch jiných zemích v podstatě byl. Já ho prostě nevidím a neznám. Je důležité to do té diskuse dostat.

Michael Rozsypal: Děkuju. Pan senátor David Smoljak a poté pan poslanec Talíř.

David Smoljak: Děkuju. Já jsem si říkal, když jsem se rozhlížel, že většina z nás se opakovaně na těch debatách potkává, a tradičně chybí ti, kteří ty změny připravují. Je samozřejmě hrozně užitečné si znova zopakovat, jak je důležitá ta institucionální a finanční nezávislost a jaké jsou možnosti, výhody a nevýhody jednotlivých modelů. Ale stejně mám pocit, že se tak trochu připravujeme na minulou válku, protože o to vlastně vůbec nejde. Tady nejde o to najít nejlepší systém financování médií veřejné služby, ale ubránit se tomu útoku, který se na ně teď frontálně vede, a hledat spíš recept, jak ta média efektivně ubránit a uchovat jejich existenci do budoucna.

Když se tady bavíme o té motivaci, tak z návrhu toho zákona, který byl představen, je motivace jasná. Je z toho evidentní, že ze všech modelů financování byl vybrán ten, který ta média zcela podřizuje politické moci. Zmizí ta přímá vazba mezi poplatníkem a médiem. Za druhé je jasné, že součástí té motivace je oslabit sílu těch médií tím, že se to financování srazilo o 15 %, a je tam evidentní záměr vycházet ze způsobu financování, který není starý dva roky, ale 20 let. Za třetí tam vidíme – a to musím připomenout, protože to je poprvé v historii – že se tady objevuje politická vůle úkolovat ta média a škálovat rozsah té veřejné služby. Jasně se říká: prvotní úkol je informovat (čili zpravodajství), pak edukace, a zábava je tam vyjmenovaná jako doplňková služba – pokud na ni zbudou peníze. Ale zábava, jak z televize víme, je prakticky všechno kromě zpravodajství. Čili my se tady nebavíme o žádném optimálním modelu financování. My se bavíme o holé existenci těch médií. Bylo by docela užitečný tu debatu stočit k určitým způsobům obrany. Děkuju.

Michael Rozsypal: Děkuju. Pan poslanec František Talíř a poté pan Lacina.

František Talíř: Děkuju za slovo. Hezké odpoledne všem. Plynule navážu na pana senátora. Myslím, že všichni, jak tady sedíme, se plně shodneme na tom, že nám jde o nezávislá veřejnoprávní média, což je s tou stabilitou velmi úzce spojeno. Jestli je dostaneme do křeče tím, že nebudou vědět, s jakým rozpočtem můžou pracovat, tak je to jenom destabilizuje. Nicméně plán je zjevně ubránit to, co se ubránit dá. To znamená bránit poplatky, nic lepšího tady v našem českém kontextu nemáme. Na druhou stranu, přes všechnu koordinaci, přes veto Senátu, přes veto Hradu, dřív či později ta realita prostě bude taková, že si ta vládní koalice prosadí svoje.

A proto si myslím, že je velmi důležité (a za to organizátorům děkuju), že se tady dneska takhle potkáváme – vy jako experti a novináři, my jako politici – abychom prostě věděli, co s tím vlastně chceme dělat a kudy z toho ven, až s tím zase případně po příštích volbách budeme mít možnost něco dělat. Protože budeme potřebovat vědět: Máme odvalu na to vrátit poplatky? Je to vůbec prosaditelné? Nebo máme další modely, které tu nezávislost a stabilitu tady garantují? Podle mě prostě musíme přemýšlet už teď za hodně rohů dopředu. Ty diskuse potřebujeme vést teď, abychom to pak do legislativního procesu poslali co nejrychleji.

Michael Rozsypal: Díky, pane poslanče. Pan Lacina.

Jan Lacina: Já bych možná navázal. Bavili jsme se krátce s Jindřichem Šídlm a říkal jsem mu, že nemám příliš obavu, že by česká demokracie nepřežila čtyři roky vládnutí Andreje Babiše. Myslím si, že ten ústavní a institucionální systém je relativně robustní. Ale že se docela bojím, že kdo by to přežít nemusel – alespoň v té podobě, jak je známe – je

Česká televize a Český rozhlas. To myslím dost vážně. Navážu na Davida Smoljaka: myslím, že bychom mohli posunout tu debatu do nějaké koordinace toho, jak to bránit. Média veřejné služby nejsou poslední, co jsou na řadě. To jsou ti první, co jsou na řadě. Podívejte se na Slovensko nebo do Maďarska. Pak přijdou komerční média, a když je ten stát dostatečně razantní, má nástroje, jak dostat pod kontrolu všechna média, pak soudy a pak policii. To je jednoduchý návod, jak zhltnout celý stát. Poslední, co bych ještě chtěl říci: jeden z mála argumentů, který se proti poplatkům používá, je, že je to drahé, že to v případě Českého rozhlasu a televize stojí někde okolo 200 milionů Kč. No, ale na druhé straně se tady nabízí řešení, a to je díra do rozpočtu celých 7,8 miliardy Kč. A jenom obsluha toho dluhu je větší než těch 200 milionů, které vybírání toho poplatku stojí. Děkuju za pozornost.

Michael Rozsypal: Dobře, tak to jsem rád. Petr Dvořák, bývalý ředitel České televize. Ano, ano, samozřejmě, jenom jsem se snažil dodržet, jak jsem vás zaregistroval, to přihlášení, ale když se vzdáváte teď slova, tak jsem rád, že tady je s námi Petr Dvořák. Dobře, беру на vědomí.

Petr Dvořák: Dobrý den. Já bych tu debatu jenom trochu posunul stranou, protože stoly, jako je tenhle, jsou určitě přínosné. Ale byly by přínosné mnohem víc, kdyby tady seděly ty dvě strany, které na tu situaci mají různý názor, a kdyby ty argumenty z těch dvou stran padaly. My se k tomu snažíme přistupovat racionálně, snažíme logické argumenty, proč to, co se děje, není dobře. A bohužel ta druhá strana se chová úplně jinak, a já jsem si to pro sebe interně nazval, že to je festival demagogie. Slyšíme, že se jedná o změnu proto, že to je zastaralý model (což všichni víme, že není). Slyšíme, že to je evropský vzor, ale slyšeli jsme, že to čistě evropský vzor není. Mluví se o skandinávském modelu. Všichni víme, že skandinávský model neexistuje. Mluví se o zajištění nezávislosti, ale to ohrožení nezávislosti z toho trčí. A to poslední: pořád nějaké vedení odborné debaty, která se sice slíbí, ale pak nenastává, a ty věci jedou jako buldozer.

Já si myslím, že mluvit k té politické sféře, která s tím návrhem přichází, je házení hrachu na zeď. Oni to nechtějí slyšet, ani nechodí do debat. Takže já si myslím, že to, co by stálo za to, je dávat na vědomí divákům, co se vlastně stane. Ti diváci volili nejen opozici, ale volili i současnou koalici. Je potřeba jim říct, že jestliže to takhle dopadne, v těch dvou institucích zmizí sport, nebude tam žádná dramatika, žádné StarDance, přestane se vyrábět Večerníček a skončí informace z regionů. Ta přímá komunikace směrem k těm divákům by mohla pomoci.

Michael Rozsypal: Díky za to. Tomáš z Aspen Institutu.

Tomáš Klvaňa: Já se omlouvám, že do toho vstupuji. Já jsem chtěl jenom znovu říci, zvali jsme – s Matúšem Tomovčíkem od nás z Aspen Institutu jsme to počítali – asi 25 představitelů vládní koalice. A ne jednou. S některými jsem strávil dlouhé rozhovory po telefonu i osobně. Takže jsme se opravdu pokoušeli sem dostat pestré zastoupení názorového spektra. Z toho dneška budeme dělat nějaké shrnutí a ministr kultury mi předběžně přislíbil, že přijde podiskutovat na závěry z této diskuse. My děláme opravdu „psí kusy“, aby to nebyla jednostranná diskuse. Je to prostě těžké.

Michael Rozsypal: Děkuju Tomáši za tu poznámku. Pane poslanče Baxo, teď už dávám slovo vám a možná do toho vnesu otázku: Když vicepremiér argumentuje, že ze státního rozpočtu jsou placeni soudci a státní zástupci a nikdo o jejich nezávislosti nepochybuje, jak na tento argument reagovat?

Martin Baxa: No, já tohle považuju za úplně zcestný argument, protože to, že stát platí soudy a policii, znamená reálně to, že posílá peníze na platy a na provoz budov. To nemá s jejich činností nic společného. Chtěl jsem říct tři věci. První je samotný návrh zákona. Ten návrh nemohla psát legislativa ministerstva kultury, protože ta jeho kvalita je hluboko pod úrovní toho, s čím my jsme pracovali. Řada nelogičností se tam v mezirezortním řízení může vrátit, nemění to ale na tom, že ten návrh představuje zásadní proměnu systému za enormně krátkou dobu. Ten návrh zákona vůbec nepracuje s tím, že je zapotřebí zachovat rovnováhu na duálním mediálním trhu. To, že ze zákona zmizela memoranda, znamená, že zmizel i pětiletý závazek ČT a ČRo ohledně rozsahu služeb. Soukromá média tlačila na definici veřejné služby, aby se nerozšiřoval počet kanálů a podobně, a to v tom návrhu teď vůbec není.

Druhá věc: ministerstvo kultury nemá kapacity, aby vedlo debatu o definici veřejné služby. Narážíme na paradox, kdy v kodexech obou médií je napsáno, že nesmějí provádět aktivní sebe prezentaci – přitom kdo jiný by tuhle debatu měl vést? Jsem si jistý, že mnoho voličů současných vládních stran si nepřeje, aby veřejnoprávní média v současné podobě zmizela. Třetí záležitost: myslím, že bude třeba tu debatu vést poctivě. Apokalyptická tvrzení se dají použít, ale vedle toho se musí vést debata o tom, jaké jsou ty modely financování a jaké pojistky bude potřeba nastavit, aby ty hlasy, které s tím nesouhlasí, zněly dál.

Michael Rozsypal: Děkuju. Pokusil jsem se zaznamenat vás v tom pořadí. Jenom krátkou reakci na pana poslance chtěl pan ředitel Zavoral.

René Zavoral: (k M. Rozsypalovi), já měl jenom technickou poznámku k tomu přirovnávání nezávislosti k soudcům. Ani soudce, ani policista si nenastavují zrcadlo práce politiků. Neinformují o nich novinářsky, nedělají korekturu jejich práce. V tom je ten zásadní rozdíl, proč neobstojí srovnávání s hasiči či policisty.

Martin Baxa: No to bylo v souvislosti s financováním.

Michael Rozsypal: Jasně, jasně. Ale tak to je ten argument, který zaznívá ze strany současné koalice. Jindřich Šídlo, komentátor Seznam Zprávy.

Jindřich Šídlo: Všichni víme, že tady se vůbec nejedná o to, jestli se bude hledat ideální způsob financování. Tenhle zákon je akt politické pomsty dohromady se splněním volebního slibu. Televize a média veřejné služby jsou jako první. My jsme pak jako druhý. My jsme se bohužel jako média nechali vtáhnout do role politických soupeřů, jak nás Andrej Babiš svého času postavil. Proto si nemyslím, že zrušení poplatků bude volební tahák pro opozici. Myslím si, že je důležitý, aby na televizích a v rozhlasu měli argumentář toho, proč jsou důležití. Vedení České televize se mi v tomhle ohledu zdá poněkud pasivnější. Pokud ten tlak bude stoupat – a on bude – bude strašně záležet na integritě lidí, kteří v těch médiích pracují. Dneska občas vidím tendenci vyvažovat až za míru, kdy jsou to spíš čárky než obsah. Přeji České televizi všechno dobré. A poslední věc: média veřejné služby mají pořád ještě redakční přízeň těch ostatních soukromých médií, i když to občas berou tak, že "jsme tady, protože tady jsme, a o něčem jiným diskutovat nebudem."

Michael Rozsypal: Díky. Petr Janyška, dlouholetý diplomat, dnes publicista.

Petr Janyška: Děkuju. Já si taky myslím, že způsob financování veřejnoprávních médií sám o sobě není zárukou ani hrozbou pro nezávislost. Motivace je nám jasná. Když vláda říká, že se musí všude šetřit, a zároveň přijde s tím, že ze státního rozpočtu dá miliardy navíc, zní to nelogicky. Když se chce oslabit veřejnoprávní sektor, první krok je vzít jim peníze. Pak začnou poskytovat horší služby. Lidi řeknou, že to je blbý, přestanou to používat, a čtvrtým krokem je likvidace. Strašně důležité je neupnout se jen na boj „poplatky ano, nebo ne“. Důležité je i to, jak se jmenují rady, jak se odvolává management. Dám příklad z Polska 2015: Jarosław Kaczyński do měsíce vyměnil vedení veřejnoprávní televize, rozhlasu i tiskové kanceláře. Odvolal zahraniční korespondenty, známé tváře. Jestli tam byly poplatky, nebo ne, bylo úplně jedno. Koncentrovat se jenom na poplatky by bylo nebezpečný.

Michael Rozsypal: Děkuju.

Jean Philip De Tender: You can compare the situation in Sweden with the one in Finland and the one in Czechia. What I think needs to happen is a real debate about two things. One is independence and one is sustainability. How do you guarantee, you know, political independence, economical independence, and how do you guarantee sustainability? How to ensure financing which makes that possible? And I think it's very well captured in the European Media Freedom Act, which is basically about these two points. I don't need to convince this room about these arguments because you've been spelling them out the last hour. What I'd like to hear is from your government: how will they guarantee this independence, how will they guarantee sustainability, and what will their motivation be? And the other stakeholder is your audience. They appreciate Czech Radio and Czech TV. They probably don't fully understand how the financing happens and they really think that by cancelling the license fee they will pay less. They will pay as much because it's not free. But if you take something away which is loved by the audience—which means it is being loved by voters—then I think politicians take a different view. You need to hold them accountable now on what is their position on public service media in terms of independence and sustainability.

Michael Rozsypal: Thank you. Hlásil se Jan Lacina a možná si tedy dovolím podržet i tu myšlenku, která teď zazněla: jak nastavit politickou i ekonomickou nezávislost a udržitelnost.

Jan Lacina: Nevím, jestli je to otázka na mě, ale já myslím, že ta nezávislost je nastavena z minulého vládního období a že je nastavena mimořádně dobře. Chtěl jsem k té definici veřejné služby: byli jsme pod tlakem argumentu „nejdřív definovat, potom měnit“. Já jsem odpovídal, že média veřejné služby svou třicetiletou existencí každý den definují veřejnou službu. K udržitelnému financování: my jsme to měli v programech a trvalo nám 3 a půl roku, než jsme to

dotáhli. Teď proti nám stojí koalice, jejíž ministr měl ve volebním programu zachování poplatků, a teď je to přesný opak. Je to bizarní situace.

Michael Rozsypal: Děkuju. Hlásil se Ondřej Müller, místopředseda TOP 09.

Ondřej Müller: Dobré odpoledne, děkuji za slovo. Většina věcí byla řečena. Chtěl bych to trochu otočit směrem „jak z toho ven“. Všichni víme, kdo má ve sněmovně většinu. Kdyby byl tento návrh schválen, škody by byly obrovské. Napadla mě kacířská myšlenka: jestli nezkusit přesvědčit premiéra této země k nějakému jinému funkčnímu modelu. Mohl by svým voličům říct, že poplatky zrušil, ale existují modely, které by obsahovaly celou řadu pojištění – dlouhodobé financování na 5 až 10 let, ústavní většinu pro změnu parametrů financování. Ty pojistky jdou vymyslet a vlk by se nažral, koza by zůstala celá.

Michael Rozsypal: Děkujeme. Pan poslanec Talíř a potom paní Urbániková.

František Talíř: Plynule navážu. Z toho, co se teď děje, bude guláš. Za rok ještě platí poplatky, za dva roky už možná ne. Diskuze musí být o tom, co chceme dělat. Abychom my napříč opozičními stranami měli v šuplíku napsanou komplexní novelu a věděli, co s tím dělat. Nemusí to být jen o financování, ale i o odpolitizování rad. Ty diskuze trvají roky, proto to musíme připravovat už teď.

Michael Rozsypal: Děkujeme. Paní Urbániková a hned poté pan senátor Smoliak.

Marína Urbániková: Možno poznámka k tej debate o vzťahu medzi nezávislosťou a systémom financovania. Tu mám pocit, že vyraciam argument, ktorý nikto ani vážne netvrdil. Nikto netvrdí, že financovanie samo o sebe nám zaručí nezávislosť. Je to podobné, ako keby som sa nepozerala na prechod, lebo síce ma nezrazí auto, ale zabije ma infarkt. Vieme z iných krajín, že právne nastavenie má zmysel. Pôsobí ako stabilizačný mechanizmus v čase, keď je horšia politická situácia.

Čo sa týka možných alternatív: prvá možnosť je nahraďiť license fee modelom household charge (plošná platba na domácnosť ako v Nemecku a Rakúsku). Druhá možnosť je škandinávsky model (samostatná daň), ale myslím, že by to bolo extrémne nepopulárne. Posledná možnosť je financovanie zo štátneho rozpočtu. Tu považujem za dôležité adekvátne prostriedky, viacročné plánovanie a udržateľnosť (valorizácia na infláciu alebo percento HDP). A zásadná je ústavná poistka – napríklad rozšíriť článok 40 ústavy, aby zmena nebola možná len prostou väčšinou v snemovni.

Michael Rozsypal: Díky za to. Pan senátor Smoljak.

David Smoljak: Jsem tady zaslechl „do ústavy nesahat“. Já jsem příznivec pojištění, ale už je na stole návrh, aby se zapojil NKÚ, což by zásah do ústavy vyžadovalo. K udržitelnému financování: European Media Freedom Act (EMFA) jasně říká, že financování médií veřejné služby musí být udržitelné, předvídatelné a umožňovat další rozvoj. Rád bych se zeptal, jestli by někdo kvalifikovaně odhadl, jestli ta současná podoba toho zákona je v rozporu s tímhle požadavkem EMFA, a jaké nástroje může použít Evropská komise?

Michael Rozsypal: Monika Ladmanová bohužel odešla...

Jean Philip De Tender: In August last year I think it has been adopted by the Czech Republic, which means that it needs to be implemented and it's up to all stakeholders, the European Commission, and also the EBU, to advocate for the strong implementation of the EMFA. It's a very strong tool and a very strong weapon which we definitely need to use. We need to coordinate what is the best possible response.

Michael Rozsypal: Díky za to. Pan poslanec Baxa.

Martin Baxa: Tak pan Rožánek v tom případě.

Michael Rozsypal: Díky. A pak pan ředitel Zavoral.

Filip Rožánek: Zrovna k EMFA jsem chtěl poznamenat, že nedávno Věra Jourová otevřeně popsala, že vymahatelnost EMFA bude vypadat tak, že Evropská komise pošle dopis. Pak ostřejší dopis. Pak případně stát začaluje u Evropského soudního dvora. V praxi to potrvá několik let, než to dospěje k rozhodnutí, a v mezidobí to může být rozmetané na prach. Takže nepovažuji EMFA za natolik silný nástroj, aby se na něj dalo rychle spoléhat.

Michael Rozsypal: Děkuju. Pan ředitel Zavoral.

René Zavoral: Já bych si taky přál takovou diskuzi, po které voláte, ale já myslím, že zástupci stávající vládní koalice o ni vůbec nestojí. Já se přes měsíc snažím dostat k předsedovi vlády, abychom toto téma řešili, a nulová reakce. Druhý bod: chci se vyhnout nástrojům jako stávka, ale myslím, že se jí nevyhneme. Jestliže zaměstnanci vidí, že standardní komunikační nástroje selhávají a že nám není nasloucháno, ptají se, co oni mohou udělat. Ústavní právo na stávku nelze nikomu odeprít.

Jindřich Šídlo: Já vás nechci chytat za slovo, ale pochopil jsem to správně, že pokud se vaši lidé rozhodnou stávkovat, tak mají vaši podporu?

René Zavoral: Nebudu zaměstnancům upírat ústavní právo vyjádřit svůj názor.

Jindřich Šídlo: A za co ta stávka bude?

René Zavoral: Zaměstnanci se obecně bojí o média veřejné služby a o ztrátu nezávislosti.

Jindřich Šídlo: Jasný, já to vůbec nepochybnuju a nepohoršuje mě to. Jenom si myslím, že ve chvíli, kdy se to stane a vy to prohraje, nedohlédnu konce té akce.

Aneta Snopová: Stávka nutně neznamená, že se nebude pracovat, formy stávky jsou různé. Ale neudělat nic znamená co?

Jindřich Šídlo: Jaký bude titulěk z dneška? Nechceme pracovat.

Michael Rozsypal: Díky, díky za to. Vracíme se. Pan poslanec Baxa.

Martin Baxa: Když jsme připravovali tu legislativu, tak podle mě bylo hrozně důležitý nezasahovat do toho principu, který je nastaven od počátku 90. let. Naším bojištěm je teď Poslanecká sněmovna.

Michael Rozsypal: Děkuju. Pan Michal Klíma je přihlášen.

Michal Klíma: Zase se ta debata točí kolem toho, o co se povede ten boj. Pokud se povede o to, jestli budou poplatky nebo financování z rozpočtu, a energie se vyčerpá na boj, který nakonec nebude vítězný, tak to nikam nepovede. Opozice by měla slibovat, že až se dostane k moci, zakotví do zákona nezávislost médií tak, aby ji nebylo možné změnit prostým hlasováním ve sněmovně.

Michael Rozsypal: Děkuju. Máme posledních 9 minut. Jan Lacina a směřujeme k závěru.

Jan Lacina: Ta shoda na pojistkách, v tom do sebe narážejí dva principy – akademický a politicky reálný. Je absolutně iluzorní myslet si, že dojde k dohodě na ústavní pojistce. Ale ten boj za udržení stávajícího stavu určitě nevzdáváme.

Michael Rozsypal: Díky. Marína Urbániková se hlásila.

Marína Urbániková: To už je asi čtvrtá poznámka na to, že som akademička bez zmyslu pre praktickú realitu. Rešpektujeme svoje úlohy. Úlohou akademikov je predstavovanie možností a občasný pripomenutie toho, ako by to malo ideálne vyzerat', pretože sa mi zdá, že to pri tom rinčaní zbraní zaniká. Čo ste si objednali, to máte.

Michael Rozsypal: Skvělé. Jsme za to rádi. Děkujeme. Tak máme ještě zhruba 5 minut. Filipe?

Filip Rožánek: Mně jenom napadlo, pořád se tady mluví, že absentuje protistrana, ale máme tady poradce ministra kultury, pana Köppla. Třeba by nám mohl něco říct.

Michael Rozsypal: Daniel Köppl je přímo vyzván. Danieli, chcete se zapojit?

Daniel Köppl: Já nejsem mluvčí ministra ani ministerstva. Ale fascinuje mě ta vojenská terminologie, kterou tady všichni používáte: boj, válka, stávky. To rámčuje to uvažování. A druhá věc, co mě fascinuje, je ta shoda, že Česká televize a Český rozhlas dělají všechno dobře, že tam vlastně není co měnit. Je to mediální a politický aktivismus z obou stran.

David Smoljak: Já teda musím připomenout, jak jsme se my chovali v minulém období. My jsme tu novelu projednávali dva roky a zvali jsme opozici. Nastavili jsme automat u financování, abychom už do toho jako politici nezasahovali a odřízli se od té možnosti. To, co se děje teď, vnímám jako naprostou svévoli.

Michael Rozsypal: Tak děkuju moc, omlouvám se, abychom tu nerozebírali tu akci a reakci. Tomáši, jestli byste shrnul ty uplynulé dvě hodiny za Aspen Institute.

Tomáš Klvaňa: My jsme rádi, že jsme mohli poskytnout platformu pro tuto výměnu názorů. Přestože to politicky nebylo úplně rozmanité, hledali jsme na reálné problémy různá řešení. Budeme se dál snažit zvát zástupce vládní koalice k dialogu. Aspen Institute není aktivistická organizace, jsme platforma pro všechny demokratické politické strany. Moc vám děkuju, děkuju Michaelu Rozsypalovi za férové vedení a doufám, že se zase setkáme.

Michael Rozsypal: Díky moc. Díky vám všem.

